Nhiều chính sách mới về công nghệ số tác động tới xã hội trong năm 2026

Năm 2026 đánh dấu bước chuyển lớn trong cách người dân Việt Nam tiếp cận và sử dụng công nghệ, khi hàng loạt luật và chính sách mới chính thức có hiệu lực, tác động trực tiếp đến tài sản số, trí tuệ nhân tạo, đổi mới sáng tạo và dịch vụ công.

Từ ngày 1/1, Luật Công nghiệp Công nghệ số lần đầu đưa tài sản số ra khỏi "vùng xám" pháp lý. Luật định nghĩa tài sản số gồm tài sản ảo và tài sản mã hóa, tồn tại dưới dạng dữ liệu số, được tạo lập, lưu trữ, chuyển giao và xác thực bằng công nghệ số. Quan trọng hơn, loại tài sản này được pháp luật công nhận và bảo vệ tương tự tài sản vật chất. Trong bối cảnh Việt Nam có hàng chục triệu người sở hữu tiền số và luôn thuộc nhóm quốc gia có tỷ lệ chấp nhận crypto cao trên thế giới, quy định mới tạo nền tảng pháp lý rõ ràng, giảm rủi ro tranh chấp và tăng niềm tin cho thị trường.

Cũng trong Luật Công nghiệp Công nghệ số, lần đầu tiên Việt Nam thiết lập khung pháp lý cho trí tuệ nhân tạo (AI), theo nguyên tắc lấy con người làm trung tâm, bảo đảm minh bạch và kiểm soát rủi ro. Hệ thống AI tương tác trực tiếp với con người phải thông báo để người dùng biết mình đang làm việc với AI. Các nội dung do AI tạo ra như văn bản, hình ảnh, âm thanh, video phải có dấu hiệu nhận diện. Quy định này nhằm ứng phó với tình trạng deepfake, tin giả và lừa đảo trực tuyến ngày càng gia tăng.

Từ ngày 1/3, Luật Trí tuệ nhân tạo tiếp tục cụ thể hóa quản lý AI, phân loại hệ thống theo ba mức rủi ro (cao, trung bình, thấp) và quy định nghĩa vụ tương ứng. Người dân được bảo đảm quyền tiếp cận, học tập và thụ hưởng lợi ích từ AI; Nhà nước khuyến khích ứng dụng AI cho an sinh xã hội, hỗ trợ nhóm yếu thế và thu hẹp khoảng cách số.

Một điểm mới đáng chú ý khác là cơ chế voucher theo Nghị định 268 hướng dẫn Luật Khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo. Thay vì cấp ngân sách trực tiếp cho doanh nghiệp, Nhà nước phát phiếu hỗ trợ

cho người dùng để mua sản phẩm, dịch vụ đổi mới sáng tạo, đặc biệt là sản phẩm Make in Vietnam. Doanh nghiệp chỉ được thanh toán khi có giao dịch thực tế. Cách làm này giúp sản phẩm công nghệ mới tiếp cận khách hàng đầu tiên, giải bài toán thương mại hóa và chia sẻ rủi ro giữa Nhà nước – doanh nghiệp – người tiêu dùng.

Từ ngày 1/7, Luật Chuyển đổi số có hiệu lực với nguyên tắc "khai báo một lần" khi sử dụng dịch vụ công. Dữ liệu của người dân sẽ được kết nối, chia sẻ và tái sử dụng giữa các cơ quan nhà nước, giảm giấy tờ, tránh trùng lặp và nâng cao hiệu quả xử lý thủ tục. Luật cũng nghiêm cấm hành vi lạm dụng dữ liệu số, mua bán hoặc khai thác trái phép, đồng thời yêu cầu quản lý, điều hành mặc định trên môi trường số.

Nhìn tổng thể, năm 2026 mở ra giai đoạn mới của kinh tế số Việt Nam: tài sản số được công nhận, AI được quản lý minh bạch, đổi mới sáng tạo có cơ chế kích cầu, và dịch vụ công hướng tới lấy người dân làm trung tâm trong môi trường số.

P.T (tổng hợp)

Nguồn: Cục Thông tin, Thống kê.